

Jadwiga Czachowska

Sprawozdanie z podróży naukowej do USRR

Biuletyn Polonistyczny 4/10, 37-38

1961

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

II. SPRAWOZDANIA Z PODRÓŻY NAUKOWYCH

SPRAWOZDANIE Z PODRÓŻY NAUKOWEJ DO USRR

W dniach od 20 września do 20 października 1960 r. jako pracownik Instytutu Badań Literackich PAN odbyłam podróż naukową do Kijowa i Lwowa. Podróż tę organizował Wydział I PAN oraz Akademii Nauk USRR.

Celem wyjazdu było zebranie materiałów uzupełniających do przygotowywanej pracy doktorskiej na temat "Monografia bibliograficzna Gabrieli Zapołskiej" oraz do edycji wyboru publicystyki tejże autorki z lat 1898-1914, przewidzianej jako drugi tom "Dzieł wybranych" pod redakcją doc. Ewy Korzeniewskiej. W związku z obu wymienionymi wyżej pracami poszukiwania objąć miały również materiały związane z życiem literackim i teatralnym Lwowa i Galicji w okresie 1883-1921 r.

W czasie tygodniowego pobytu w Kijowie zdołałam zapoznać się najogólniej ze zbiorami Biblioteki Ukraińskiej Akademii Nauk, Działu rękopisów im. I. Franki, Muzeum Teatralnego oraz biblioteki teatru rosyjskiego. W wyniku uzyskałam materiały do dzieł sztuki Zapołskiej na scenach teatrów w Kijowie i na Ukrainie od początków XX w. Równocześnie po zorientowaniu się w materiałach rękopiśmiennych dotyczących literatury polskiej końca XIX i XX w. oddałam do zmikrofilmowania dla IBL kilkadziesiąt listów pisarzy i publicystów do I. Franki (m. in. A. Świętochowskiego, E. Piltza, A. Wiślickiego, A. Inlendera, Z. Przesmyckiego).

We Lwowie pracowałam przede wszystkim w Bibliotece Ukraińskiej Akademii Nauk, w Bibliotece Uniwersytetu im. I. Franki oraz w obu Archiwach: Historycznym i Obłastnym. Jeżeli chodzi o rękopisy z interesującego mnie okresu, szczególnie cenne zbiory posiada pierwsza z bibliotek: znalazłam tu m.in. listy Zapołskiej do L. Hellera oraz materiały związane z dziejami jej utworów scenicznych. Bardzo ograniczone możliwości czasowe sprawiły, iż niektóre zespoły (jeszcze nie opracowane) przeje-

rzyć mogłam, niestety, jedynie w sposób powierzchowny (np. papiery po Pawlikowskich czy Ostapie Ortwinie, w których znajdują się m. in. bardzo interesujące materiały do sprawy Brzozowskiego, listy K. Irzykowskiego, W. Feldmana, W. Kozickiego, L. Staffa).

Wykorzystałam zbiory czasopism lwowskich obu bibliotek uzyskując w wyniku kilkanaście nowych, nieznanych artykułów i felietonów pisarki, wiele ustaleń dotyczących pozycji znanych jedynie ze źródeł pośrednich, cenne ustalenia do bibliografii przedmiotowej oraz materiały dotyczące niejasnych fragmentów biografii Zapolskiej. Dla dziejów utworów scenicznych wykorzystałam zbiory afiszów teatralnych znajdujące się w Bibliotece Uniwersyteckiej.

W archiwach przejrzałam akta Namiestnictwa i Wydziału Krajowego odnoszące się do teatrów galicyjskich oraz cenzury prasowej i teatralnej. Ze względu na duże trudności w odszukaniu poszczególnych materiałów i małą ilość czasu poszukiwania te nie zostały ukończone. Nie zdołałam też dotrzeć tu do Archiwum Obłastnego, gdzie znajdują się akta policji austriackiej, w których jeżeli chodzi o osobę Zapolskiej, kryć się mogą interesujące materiały.

Do zmikrofilmowania dla IBL przeznaczyłam we Lwowie m.in. autograf "Pomoru" Orkana, "Puszczy jodłowej" S. Żeromskiego, listy L. Staffa i W. Feldmana do Ostapa Ortwina, korespondencje J. K. Janowskiego w sprawach Muzeum Rapperswylskiego i innych.

Jadwiga Czachowska
Instytut
Badań Literackich PAN